

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

04 11 2025

м. Київ

№ 1464

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт профільної середньої освіти на тему «Профільна школа: управління та професійний розвиток»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою розвитку та вдосконалення професійних компетентностей керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, для ефективного управління змінами в умовах реформування освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт профільної середньої освіти на тему «Профільна школа: управління та професійний розвиток» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти
і науки України**

04 11 2025 № 1464

ТИПОВА ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації керівників, заступників керівників
закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт
профільної середньої освіти на тему «ПРОФІЛЬНА ШКОЛА:
УПРАВЛІННЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК»**

Розробники: учасники робочої групи відповідно до наказу державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 24.07.2025 № 138-аг.

Рецензенти:

Колган Т. В., проректор з навчальної роботи та економічних питань Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

Сивохоп Я. М., в. о директора Комунального закладу «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти», кандидат педагогічних наук, доцент.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. Реформування системи освіти України, зокрема реалізація концепції «Нова українська школа», впровадження Державного стандарту профільної середньої освіти, створення мережі академічних ліцеїв актуалізує потребу в оновленні підходів до управління та організації освітнього процесу в старшій школі. У нових умовах керівники академічних ліцеїв мають не лише забезпечити відповідність освітнього середовища сучасним вимогам, а й стати провідниками змін, здатними стратегічно мислити, ефективно управляти ресурсами та підтримувати розвиток педагогічного колективу.

Особливої ваги набуває професійне зростання директорів та заступників директорів, які мають глибоко розуміти концептуальні засади реформування профільної освіти, володіти інструментами розроблення освітніх програм відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти, впроваджувати інноваційні моделі навчання, підтримувати персоналізацію освітніх траєкторій та інтегрувати кар'єрне орієнтування в освітній процес. Успішне функціонування академічного ліцею вимагає від керівника здатності до стратегічного планування, управління змінами, побудови ефективної команди та розвитку партнерських зв'язків із закладами вищої освіти, роботодавцями й громадою.

З урахуванням цих викликів розроблено Типову програму підвищення кваліфікації керівників та заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт профільної середньої освіти. Програма «Профільна школа: управління та професійний розвиток» передбачає збалансоване поєднання теоретичних знань із практичними управлінськими рішеннями, а її реалізація сприятиме формуванню нової управлінської культури, здатної забезпечити якісне функціонування академічних ліцеїв в умовах змін.

Типову програму розроблено з урахуванням законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами); професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства економіки України від 17 вересня 2021 року № 568-21; Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р (зі змінами); Державного стандарту профільної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851; Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765 (зі змінами); Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї), затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451, інших нормативно-правових актів, що регулюють галузь освіти.

Цільова група: керівники, заступники керівників закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт профільної середньої освіти (академічне спрямування).

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: зміст типової програми підвищення кваліфікації може бути реалізований суб'єктами підвищення кваліфікації повною мірою або частково (модульно).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, заочна, дистанційна), дуальна, на робочому місці. Форму підвищення кваліфікації визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення професійних компетентностей керівників, заступників керівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, для ефективного управління змінами в умовах реформування освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

сформувати вміння практичного застосування нормативно-правових основ для реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти;

розвинути компетентність стратегічного управління закладом освіти в умовах упровадження Державного стандарту профільної середньої освіти;

удосконалити компетентність стратегічного управління персоналом у контексті реформування освіти;

сформувати розуміння особливостей організації освітнього процесу в старшій профільній школі;

розвинути вміння щодо розроблення освітньої програми та навчального плану закладу освіти для профільної середньої освіти з використанням різних підходів;

удосконалити вміння ефективно використовувати наявні та створювати за потреби нові електронні (цифрові) управлінські ресурси;

підвищити спроможність керівників академічних ліцеїв до забезпечення функціонування закладу освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17 вересня 2021 року № 568-21): нормативно-правова компетентність (А1), компетентність стратегічного управління закладом освіти (А2), компетентність стратегічного управління персоналом (А3), інформаційно-цифрова компетентність (Д3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння, навички та способи діяльності щодо:

нормативно-правових основ реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти;

стратегічного планування впровадження Державного стандарту профільної середньої освіти на рівні академічного ліцею;

управління командою педагогічних працівників у контексті міждисциплінарного підходу, автономізації освітнього процесу та персоналізації навчання;

особливостей організації освітнього процесу та управління закладом освіти в умовах профільного навчання;

ефективного управління освітнім процесом в академічному ліцеї;

розроблення освітньої програми та навчального плану для профільної середньої освіти;

ефективного використання наявних та створення за потреби нових електронних (цифрових) управлінських ресурсів;

організації діяльності закладу освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами виконання Програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (свідоцтво, сертифікат тощо), що буде виданий слухачам.

Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА					
Тема 1.1. Засади реформування профільної середньої освіти	2	-	-	-	2
Тема 1.2. Державний стандарт профільної середньої освіти	1	1	1	-	3
Тема 1.3. Освітня програма академічного ліцею	2	2	1	-	5
Разом за модулем	5	3	2	-	10
МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ					
Тема 2.1. Стратегічне бачення розвитку академічного ліцею в умовах упровадження реформи профільної освіти	2	1	-	-	3
Тема 2.2. Управління персоналом у контексті реформування освіти	1	1	-	-	2
Тема 2.3. Зовнішні комунікації закладу освіти	1	-	-	-	1
Разом за модулем	4	2	-	-	6
МОДУЛЬ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ					
Тема 3.1. Особливості організації освітнього процесу в старшій профільній школі	2	1	-	-	3
Тема 3.2. Індивідуальні освітні траєкторії та персоналізація навчання	2	1	-	-	3
Разом за модулем	4	2	-	-	6

МОДУЛЬ 4. ФУНКЦІОНУВАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ					
4.1. Забезпечення безпеки освітнього процесу в старшій профільній школі	2	-	-	-	2
4.2. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу	-	2	-	-	2
4.3. Інформаційна та кібербезпека учасників освітнього процесу	-	2	-	-	2
Разем за модулем	2	4	-	-	6
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
Усього	16	10	2	2	30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Тема 1.1. Засади реформування профільної середньої освіти

Трансформаційні процеси в освіті України. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти в Україні. Реалізація права здобувачів освіти на вибір предметів та індивідуальних освітніх траєкторій. Академічний ліцей: вимоги до створення, ключова відмінність від професійних ліцеїв, місце в системі освіти України, практики пілотних закладів.

Тема 1.2. Державний стандарт профільної середньої освіти

Державний стандарт профільної середньої освіти: структура, зміст. Компетентнісний потенціал освітніх галузей та базові знання в профільній середній освіті. Вимоги до результатів навчання. Оцінювання досягнень здобувачів освіти на основному та поглибленому рівні. Базовий навчальний план профільної середньої освіти.

Тема 1.3. Освітня програма академічного ліцею

Структура та зміст Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням. Типовий навчальний план. Обов'язкові та вибіркові освітні компоненти. Інтегровані курси (зокрема й міжгалузеві). Форми організації освітнього процесу. Кластери та профілі навчання. Засади створення освітньої програми академічного ліцею на основі Типової освітньої програми.

Моделі навчальні програми профільної середньої освіти для обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів: складники, вимоги. Моделі навчальні

програми основного та поглибленого рівнів. Адаптація модельних навчальних програм до специфіки закладу освіти та профілю навчання.

Особливості структури навчального плану. Розроблення і впровадження навчальних програм для вибіркового компонентів (не на основі модельних).

МОДУЛЬ 2.

СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

Тема 2.1. Стратегічне бачення розвитку академічного ліцею в умовах упровадження реформи профільної освіти

Стратегія розвитку академічного ліцею: визначення візії, місії, цінностей, портрет вступника і випускника ліцею, стратегічні та операційні цілі закладу освіти. Управління ризиками. Упровадження інновацій: кейси та управлінські рішення. Цифровізація управлінських процесів. Роль адміністрації закладу освіти в забезпеченні безперервності навчання в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Тема 2.2. Управління персоналом у контексті реформування освіти

Кадровий потенціал академічного ліцею. Мотивація працівників: види, інструменти її дослідження. Види комунікації та інструменти підтримки. Ефективний зворотний зв'язок.

Організація підвищення кваліфікації та професійного розвитку педагогічних працівників відповідно до профілю закладу. Професійний розвиток: супервізія, наставництво.

Роль освітнього управління в старшій профільній школі. Забезпечення академічної свободи педагогічних працівників.

Тема 2.3. Зовнішні комунікації закладу освіти

Ефективні зовнішні комунікації закладу загальної середньої освіти, який забезпечує здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням. Бренд академічного ліцею: стратегія створення і розвитку. Персональний бренд директора закладу освіти.

Співпраця із закладами вищої освіти та роботодавцями. Залучення фахівців-практиків до освітнього процесу.

Цифрові комунікації (сайт закладу, соціальні мережі, email-розсилки, онлайн-платформи для взаємодії з учасниками освітнього процесу).

МОДУЛЬ 3.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ

Тема 3.1. Особливості організації освітнього процесу в старшій профільній школі

Особливості організації освітнього процесу в профільній школі. Моделі дистанційного та змішаного навчання. Змінні групи.

Тема 3.2. Індивідуальні освітні траєкторії та персоналізація навчання

Поняття індивідуальної освітньої траєкторії. Механізми забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Рівні вибору: профіль, освітні компоненти в межах профілю, освітні компоненти поза профілем. Технології персоналізованого навчання.

Проектна та дослідницька діяльність здобувачів освіти.

Кар'єрне консультування. Кар'єрні освітні радники.

МОДУЛЬ 4.

ФУНКЦІОНУВАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Тема 4.1. Забезпечення безпеки освітнього процесу в старшій профільній школі

Нормативно-правові вимоги до безпеки в закладах освіти в умовах війни. Концепція безпеки закладів освіти. Безпечне освітнє середовище. Організація укриттів та захисних споруд. Алгоритми дій під час повітряної тривоги, евакуації, надзвичайних ситуацій. Плани евакуації. Вимоги до облаштування захищених просторів у закладах освіти. Організація освітнього процесу в укритті. Охоронні заходи в закладі освіти. Взаємодія з місцевими органами влади та правоохоронними органами.

Тема 4.2. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Підтримка психоемоційного стану учнів і педагогів під час навчання в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Стратегії подолання стресу та тривожності. Профілактика професійного вигорання педагога. Техніки (само)допомоги й (само)регуляції.

Підвищення психологічної компетентності педагога.

Профілактика булінгу, мобінгу, дискримінації. Формування культури безпеки та довіри.

Тема 4.3. Інформаційна та кібербезпека учасників освітнього процесу

Захист персональних даних учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Безпечне використання цифрових платформ, додатків, месенджерів тощо. Протидія кібербулінгу та онлайн-загрозам.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

- Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.07.2025).

2. Про внесення змін до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням : наказ Міністерства освіти і науки України від 19.07.2025 № 884. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-1012-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-zabezpechuiut-zdobuttia-profilnoi-serednoi-osvity-za-akademichnym-spryamuvanniam> (дата звернення: 05.08.2025).

3. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2025).

4. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej> (дата звернення: 05.08.2025).

5. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 17.09.2021 № 568-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh-standartu-keriv.22.09.pdf> (дата звернення: 25.08.2025).

6. Про затвердження типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-10-12-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-zabezpechuiut-zdobuttia-profilnoi-serednoi-osvity-za-akademichnym-spryamuvanniam> (дата звернення: 06.08.2025).

7. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 05.08.2025).

Основна література

1. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5(2). С. 1–8. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201> (дата звернення: 05.08.2025).

2. Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації : збірник матеріалів / за заг. ред. Ляшенко О. І., Засекіної Т. М., Мальованого Ю. І., Литвинової С. Г., Малиношевської А. В. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 288 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740085/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9C%D0%A1_v5.pdf (дата звернення: 08.08.2025).

Додаткова література

1. Гуцало Л. В., Маркевич О. В. Організація профільного навчання в Україні: законодавство та практичне втілення (на прикладі Наукового ліцею Житомирського державного університету імені Івана Франка). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 24. С. 798–812. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/40114/> (дата звернення: 08.08.2025).

2. Реформа профільної середньої школи : соціологічне дослідження. Київ : 2024. 84 с. URL: https://decide.in.ua/wp-content/uploads/2024/09/reforma-profilnoyi-serednoyi-osvity_soczdoslidzhennya.pdf (дата звернення: 08.09.2025).

Інтернет-ресурси

1. Реформа старшої школи: профільна. URL: <https://profilna.mon.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2025).

2. Профільна освіта у старшій школі: як запроваджується реформа. URL: <https://nus.org.ua/2025/08/26/profilna-osvita-u-starshij-shkoli-yak-zaprovadzhuyetsya-reforma/> (дата звернення: 08.09.2025).

**В. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Інна КІЛЬДЕРОВА